

Pomsta.

Napsala Krista Nevšmalová.

Slunce rozlilo horoucí své paprsky po širé zemi. Vysádo snih, který se ještě do nedávna bělel po nivách a údolích, roztránilo ledu, který vzkypěle vlny odnášely daleko až v nekonečné moře. Zazelenala se tráva, rozkvetly stromy, zavířil vzduchem ples skřivánců — přišlo jaro.

Všude v přírodě nastal nový život. Haluzení nejstaršího stromu, co stál v rozsáhlém parku továrny Dubského, proudila nová mlá. Jen nemocný jeho majitel leže na skvostném loži pod těžkými draperiemi nebes cítil, že ani to jaro nevlilo omlavní mizy do jeho žil, cítil, že svaďne a uschne ten jeho život, podřítatý nemocí v čem.

Nepomohli mu ani nejslavnější lékaři, nezdravilo ho ani nebyly africké, ani liby vánek mořských, který odechoval na břehu Adriie snivé; všecko jeho ohromné jmění, všechno zlato ukázalo se býti ničím.

Krátce obtížně nastal boháčův prozrazoval, že v něm života namále. Přihledši lékař, ohledal tepu nemocného a zvažněl nad níru, když se po chvíli odebral do vedlejší komnaty, kde dlela mladá pňvabná pani Jiřina Dubská, a pravil k ní:

"Milostivá pani, nemoc vašeho pana chotě pokračila tak daleko, že jsem nucen sdělití vám, že musíte býti připravena na nejsmutnější chvíli v životě lidském, na smrt, která dnes či zítra klesá život váš dráhý."

Kdykoliv se událo lékaři, aby tak smutnou zprávu podával, vždy byl připraven na to, že jeho slova vyvolají pláč a zoufalství.

Samému lékaři se pohnutím chvěl hlas. Leč pani Jiřina při slovech lékařových ani brvou nehoula, v její jak mramor bílé tváři nepohnul se ani jediný čiv, nezalkala, ani rukama nezalomila. Zůstala klidná.

Pak pohleděvši velikýma černýma očima na doktora, tázala se zcela hostejně:

"Jest opravdu s Dubským již tak zle?"

A po chvíli dodala:

"Prosím vás, jak dlouho může to s ním ještě trvati?"

"Pokročila nemoc plícní, k níž se přidružil zánět plíc, jest, milostivá pani, nemoc v každém ohledu povážlivá; u starých lidí bývá to případ velice vzácný, významenlivě nemocí živote."

mladá žena pňkvapeně pohledla na lékaře. Jen okamžik zmizel naech s jejich tváři.

Lékař, který ji pozoroval, domníval se, že ji mocně vzrušila neotěkávaná předpověď o smrti manželové a proto sdílně jal se pňvabnou pani konejšiti.

Se sevřených rtů pani Dubské sklouzlo jediné:

"To jest hrozné!"

Po chvíli pak, jakoby se byla vzpamatovala, pronášela prosebným hlasem:

"Páne doktore, neodcházejte nyní od lože mého chotě, — lekárně se okamžiku, kdy smrt přebročí prah našeho domu a předka bych se ji pohleděti ve tvář bez vaší přítomnosti."

Lékař přislibil učiniti, jak si bohatá, krásná pani přála a třetio dne chotě její doopravdy byl lékař předpověděl.

"Věda, milostivá pani, pozbyla své moci v tomto případě, učinil jsem vše, co jsem mohl, leč unikající život pana chotě nebylo možno zadržeti."

Pani Dubská stiskla lékařův ruku na důkaz vděčnosti a v jejich očích zaleskla se zcela opravdováv — slza.

Jsou lidé, kteří dovedou vynuťiti slzy, kdykoliv se jim zdá, že by toho byla třeba.

Když lékař odešel, rozevřeli všeka okna v síni, kde odpočívala mrtvola Dubského.

Přihlí zřizenci pohřebního ústavu, oblékli továrnicka do salozního obleku a vložívše jej do skvostné rakve postavili na nádherný katafalk. Kolem katafalku rozžali několik řad voskovic a kládli pak vákoly darované květy a věnce.

Mladá vdova zahalivši kyprou svou postavu ve smutek, který mladistvé její tváři dodával zvláštního pňvabu, přijímala projevy části a soustrasti.

čujice tomu, že nitro její svírá krutý bol.

Láde, kteří více se zvědavosti nežli z úcty byli pohřbu přítomni, pronášeli septem i hlasitě své poznámky.

Přítelkyně pani Dubské pravila:

"Nu, tak vidíte, všelicos se tak o ni mluvilo a ona starého muže přece jen měla ráda, vždyť jest na ni viděti skutečný žal a zármutek. A potom, vidělo naše město někdy takový pohřeb, jaký mu vystrojila?"

Ve skvostné ekypáži přijela pani Dubská ze hřbitova domů. Všecka zrušena nezvyklými domými sklesla do měkkého křesla a podepřevši růžovými prstíky umdlelou svou hlavu jala se dumati:

"Mám mu ihned psáti? Nebo mám ještě vyčkati nějaký čas, aby snad lidé nemluvíli? Ah, co mi do lidí! Šťastná chci býti! Nyní, když prostá jsem pout, chci okřáti! Ach, jaká to rozkoš nemusit se již přetvařovati!"

Usednuvši k ebenovému stolu, chvatně napsala na listek a černou obroubu:

"Miláčku! Přijed' ihned ke mně, konečně jsem volná."

Jiřina.

Sluha odnášel listek tomu, jehož mladá vdova toužebně očekávala. Ta chvíle čekání působila jí hrozná muka; neboť co chvíli ozývalo se svědomí, vyčítaje jí, že to, co dělá, není vlastně dobré.

Leč zase sebe samu omlouvala svým mládím, které k vůli rodičům zaprodala, ano zaprodala, když si brala Dubského, musila se zaopatřiti, protože byla chudá. A dnes řekne Mirovi, ano ještě dnes mu musí povědět, jak jest nevýslovně miluje a jak jest on její první a jedinou láskou!

Jak bude nyní teprv tou jeho láskou šťastna!

Že jí milionové dědictví nemine, byla jista, neboť ten, kterého právě pochovala, ji o tom vždy ujišťoval. A pánem milionů stane se nyní on, on prostý úředník s několika sty ročního platu.

Oh, jak se těšila na ten okamžik, až mu to řekne, jak se těšila na chvíli, až jí milovaný muž přivine ke své hrudi a bude jí opakovati slova lásky a vděčnosti. Ach, nyní bude náležeti jen jemu — jemu bez bázně a strachu a bez výčitek svědomí.

A když takto sladce snila a dumala, rozevřely se prudce dveře její komnaty a sluha hlásil:

"Pan Miroslav Živný si přeje mluviti s milostivou paní."

"At' vejde!" velela pani domu. Pan Živný hluboce se ukloniv, líbal uctivě podávanou pravici a stisněně, sotva slyšitelně pravil:

"Drahá přítelkyně, jak vás li-tuji pro ránu, která vás stihla; bud'te ujištěna mou hlubokou soustrastí, mým nelicným bolem."

"Ach, proč mne tolik lituješ, Míro? Já jsem se domnívala, že tě zvěst ta velmi potěší; vždyť nám nyní teprv nastanou dny plné blaha, dny jasné bez chmur, ve kterých volně se budeme v pársrších své lásky sluniti."

"Nesmime ještě jásati," začal opět důvěrně Živný, "vždyť pře-ce i ty sama dobře víš, že úplné naše štěstí jest závislé na poslední vůli toho, který, jak se domnívám, nebyl tobě poslední dobou valně nakloněn."

"Ale to jsou zbytečné starosti, Míro, o tom, že jsem dědkouo univerzální, jsem úplně přesvědčena. Nu a kdyby se stalo také to, co nikdy ani ve snu mi nenapadlo, že by mne byl Dubský vdědil, myslíš opravdu, že naše štěstí jen na jmění spočívá? Já naopak myslím, že naše obapolná láska jest tak veliká, že dovedeme i bez peněz býti nevýslovně šťastni. Peníze — bah — což jsem neměla dosti peněz? A byla jsem s nimi šťastna? Co mne se týká, dovedla bych z lásky pracovati, ano dnem i nocí pracovati pro tebe, a ty? Ostatně chci tě ihned zbaviti zbytečné starosti stran poslední vůle; vždyť o ni vim, nebožtík mně sám řekl, kde jí ukládá."

Krásná vdova odkvapila do muňovy pracovny, kde stála železná pokladna a v její bílé jemné ručce octla se obálka s nadpisem: "Má závět'."

S úsměvem jí Živnému podávala ji, zvolala:

"Rozlom pečut' a čti sám."

Zvědavost Živného, která podněcována byla nezkrotnou touhou po bohatství, byla tak velká, že se nedovedl překonati, proto hbitě chvějící se rukou pečut' rozlomil a četl:

"Své celé jmění odkazuji dobročinným ústavům a sice: následovná jména ústavů. — A své milé ženě odkazuji tisíce zlatých, aby se mohla důstojně z mého domu vystěhovati. Bohumil Dubský."

Mirova tvář všecka zesinala, když se dočetl konce. Neotěkávaná spreha nemohla mlti horšio něniku. Zbledl a hned se zase rozemřoval a všechny nervy, co jich měl v těle, nebožtíkubaly. Ustap pak sotva slyšitelně pronášela:

"Tady to máme! Oh, já jsem to tušil, ale přece tak veliké zloby bylo se do toho starce nebyl na dá! Ostatně o tom soud ještě pronese poslední slovo!"

Při těch slovech oči Živného plej zůstaly a vzteku spočinuly na obojevšem portretu, z něhož klidně na oba milence patřila tvář milionáře Dubského.

Pani Jiřina vyřeštila hluboké své oči, také její rty se chvěly, svě se už přes nechtělo splynouti ani jediného slova. Byla tou nenadálou zvěstí v prvním okamžiku v pravém smyslu slova ohromena. Věk tento stav u ní potrvál jen chvíli. Na to se zamála a hrdě vztýčivši svou šiji zvolala:

"Nu, co na tom, že mne vydedil, opakují s důrazem, že štěstí s miliony nemá pranic společného: vždyť jsem jimí vládla a pře-ce jsem byla až do té doby, než jsem tebe, Míro, poznala, nezměrně, nevýslovně šťastna. Vždyť ty's mi teprv ozávil život svou láskou, která vzpružila mě, a učinila mne neznámou a dobru, lidskou a dobročinnou — však víš. Odkázal jmění své ústavům humánním, budíž, z toho se i já těším. Leč my dva nepotřebujeme zdeděných peněz. Jsme mladí, dovedeme pracovati a peněz, kterých jest k životu nezbytně zapotřebí, si vyděláme. Miliony lidí musí vydělávati, proč bychom nemohli také my?"

"Ach, jak jsi dětinská, Jiřino! Slova tvá jasné dokazují, že nevíš, co jest život," pravil jí Živný. "Byla's zvyklá žiti v přepečny, uvýkla's pohybovati se v nejlepší společnosti. Ty's také plnýma rukama směla a mohla rozdávati a rozdávála's. A nyní? Nemáš nic, a já několik set ročně. To znamená bídu po celý život, bídu, strádání, nedostatky — povážila's, jak z toho všeho dvane chlad? Anebo se musíme rozejřiti. Jsem přesvědčen, že takle ty's dáš rozhodou přednost před životem plným strastí po boku mně. Nemoh' bych si nikterak v mysli srovnati, že bohatá pani Dubská, která se druhdy s nádherného povozu usmívala na své známé, chtěla by je nyní potkati v nuzném obleku, nakupující sama za několik krejcarů zeleniny. Mně samému by byl takový stav na nejvš odporňý. Lásko? Ano, láska je hezká věc, ale jen pokud jsou peníze, jinak, po mém soude, musí se jí člověk zřecti — musí!"

čvapená pani třesoucí se rukou obálku listu a četla toto:

"Milá ženo! Když jsem si tě před šesti lety bral za chot', byla jsi docela chudou, libeznou, dvacetiletou divkou. Já jsem byl šedesátiletým bohatcem. Tenkrát jsem se domníval, že zahrnu-li tě bohatstvím a z něhož plynoucí přepečem, budu-li tě hřčkati jako bys byla mým jediným milovaným dítětem, že mi budeš atěspoň vděčna. Klamal jsem se, haněbně jsem se klamal. Ovšem byl jsem dosti naivní, čině nářoky na tvoji lásku a na tvé vděčné uznání; nahledl jsem to sám, byt' rozdíl v našem věku přilíš křiklavý a proto bych byl býval k tobě šhověl, avšak snad bych ti byl dopřál zábavy s mužii tobě věkem rovným, kdybys mne nebyla klamala tak zjevně, tak cynicky, čimno jsem směnšým mému okolí."

Však tys šla ještě dále: Tvé svědomí bylo klidno a nečinilo ti ani nejmenší vřčitky, když jsi za mě nemocí do mého domu sobě pozvala mého soka, člověka prostého všekřech mravních zásad; tvé svědomí tobě nic nevyčítalo, když jsi se směla a laskovala a podlým člověkem, co jsem já snáše nevýslovná muka tělesná i duševní. A za tu trýzeň, kterou jsi mi na skloňku mého života způsobil, umlňil jsem si, že tě potrestám. Ve svém spravedlivém hněvu jsem si umlňil, že také ty musíš pocíťiti, co jest nevděk, co jest šalba a klam. Z mé ruky přijmi nyní toho, jehož jsi milovala více než mne, více než sebe, pro kterého blátem jsi smýkala pozitivě moje jméno, pro kteréhož jsi zapomněla na své povinnosti, na svou čest a dobrou svou pověst'."

Tam za hrobem bude mi za dostučněním, až ten, jehož dušiu nízku jsem já poznal ven a ven, až ten tvój miláček na tobě se nastříti bude za mne."

Měj se dobře!

Dubský.

"Ach, tot' přespřítíš! Tot' více než sněsti mohu!" zapěla mladá žena, a obrátivši své krásné oči k Živnému, který tu stál do sud jako z kamene vytesán, chtěla jej bleskem těchto očí, v nichž se zračil všekeren její hněv, všekero její opovřzení, poraziti k zemi. Ale jediné, co ústa její dovedla říci, bylo:

"Přýc' otdud — padouchu!"

Jak se stařček Perunko věšel.

Črta z Podháň. Od Jaroslava Haška.

Dokud byl hajný Dudka živ, bylo podlechnickým občánům dobře.

Hajný Dudra totiž říkal v podlechnické křcimě: "Já jsem hajný a to do dobrý hajný, vždyť panstvu sloužim dlouhou řadu let, ale rodáci jdou napřed. Vy jste z Podlechnic, já jsem z Podlechnic, tot' jedna rodová krev. Vidim vše a nevidim nic."

Po té řeči mluvil a za chvíli o brátil se k podlechnickým občánům, jako by hovořil o něčem zcela jiném: "Kamarádi, zejtra jdu na občůzku ke křžiž."

Pak nebylo ovšem divu, když na zcela opácně straně dělali kotrmelce zajčci, srny a když tu po nazvám nyní, že tvá duše jest nízká a ty, že jsi tvrdým, bezohledným sobcem!"

Pani Jiřina ještě nedomluvila a na dveře bylo opět zaklepáno.

Pani Dubská osuňivši oči spēchala v ústřety mužů vážného vzezřevni, ve kterém poznávala notáře svého zesnulého chotě.

"Milostivá pani, nebožtík pan manžel," pravil tento, "uložil u mne poslední svou vůli. Nepředložil jsem jí k soudu, jak se obýčejně děje, proto, že si nebožtík přál, abych vám je osobně ve vašem soukromém bytí přečetl. Této povinnosti chci dostáti, prodám vám za dovolení, abych vás s obsahem jejím ihned mohl seznámiti."

Po těch slovech začal notář povýšeným hlasem čísti toto:

"V poslední chvíli svého života rozhodl jsem se změnití svou závět' na prospěch své milované ženy. Celé své jmění odkazuji tudíž jí, leč jen s podmínkou, pojme-li za chotě, po předepsané zůtvě vdovství, pana Miroslava Živného. Dále nařizují, aby pňl milionu jmění v den svého sňatku vnovovala dobročinným ústavům a spolkům, jichž jest sama členem."

"Tot' obsah závětí, milostivá pani," pravil notář. "Vedle toho svěčen mi byl nebožtíkem ještě list, který vám mám doručiti, zde je, prosím. Tím vykonal jsem, milostivá pani, svou povinnost vůči vám, a proto dovoľte, abych se vzdálil."

Když byl notář ze dveří odešel, roztrhla nanejvš rozčilená a pře-

vedl tuto operaci.

Sašcar tehda, když se mu u cho zahojilo, řekl:

"Však se shleďa stařček Perunko jednou se všim. Kdybych mu měl chlapiovi nohy přelámát, tak se odškodnim! A ta jeho deera, zabudeš d'abel..."

V Podlechnicích tu žinu bylo smutno.

Stařček Perunko a teskným pohledem díval se na krb, kde pod kožichem, na kterém spával, rezavěla drátěná oka na zájce.

Jak jindy v zimě byly lepší časy. Když první snih pokrýl půdu a uholil první mrazce, býval on první, který tise vezeř slezl s krbu, vzal oka a šel po chrupačím sněhu do lesa. Tam znal místa, kudy zajčci běhávali k vesnici. Naltěl a šel domů na krb. Ráno pěkný usák v oku. Pak se peklo. A letos?

První snih již tu. Vysoko pokrýl půdu. Zvěře dost. I srny již se přibližují k stavením. Jindy vzal pušku, starou pušku, ale dobru pušku. Jen mnoho práchu do ní třeba, ale jistá rána. Jím nyní sice udeří o zem, ale jim ne. Věk již něco kůš z ní zastřelil. Ted' leži tam v koutě. Prach vlně, puška rezaví. Vše rezaví. A ten pes Sašcar stále chodí ko em jeho chaty. Když vyjde měsic, padá Sašcův stín do chalupy. Ven vyjřiti na lov nemožno!"

Tak si stěžoval stařček Perunko rychtáři a sousedům, když v neděli přišli k němu na besedu.

"I zejtra, lidi, bude čas," pravil pískař Vojtěch Svaka, "krumě. Potkal jsem dnes ráno u krému kno z Važnej, znáte ji pře, tu Knochovu Máru, šla si trochu upit. Zastavim se na slovo. Mezi jiným povídá, že zejtra Sašcar vypraví se do města na polskou stranu k panstvu, půjde pryč si pro list. Tak můžeme jít beze strachu směle. Hajný pryč, zajčci dost. Na polskou stranu daleko, do večera druhého dne se nevrátí."

Ujednání. Zejtra večer sejdou se všichni u stařčka Perunka a pak půjdou do panského.

Tolik lešů a všechno panské, tolik zvěře a všechna panská, což sedláci nic?

Druhého dne večer vyšlo osm horálů v kožichách z Perunkovy chalupy.

Perunko šel napřed nesa drátěná oka.

Šli tise po chrupajícím sněhu a rozhlíželi se po sněžných plátních, třpytících se stříbrem v bílém osvětlení měsíce.

Na sněhu nikde černého bodu. Všude ticho.

Došli lesa. Černé stromy vystupovaly rychle před nimi.

Prošli pruhem stromů a ocitli se na pasece.

"Zůstaňte zde," rozkázal stařček Perunko, "já zatím někde nalicim, třebas u tam toho smrků." Ukázal na nevysoký smrk, který vystupoval uprostřed paseky.

Šel. Ostatní schovali se za křovi.

Jde Perunko, přijde ke smrku. Natáhne oka dole mezi smrk a nízký podrost jehličnatý, když v tom ho silná ruka uchopila za límec.

Ohlédne se.

Byl to Sašcar, pravý jednouchý Sašcar.

"Co zle děláš?" zahřměl Perunkovi do uši. Hlaveň pušky leskla se v měsíčním záři.

"Já, já," kotal se sebe Perunko, "já, já..."

"Mluv, darebáku!" hřměl dále hajný.

Podivná myšlenka prolitla šedivou hlavou Perunka.

"Já se jdu věšet na drát na paseku," vyrazil ze sebe, "svět už člověka mřzi, zlý svět nyní..."

Hajný mlčel.

"Ted' mám vyzráno," pomyslil si stařček Perunko, a proto pokračoval: "Zlý svět nyní, dané platit, pořád daně, člověk starne. Doma pak praví, co s dědkem, práce jeho nestojí za nic, tak jsem šel se oběsit na drát na paseku..."

Perunko skončil, zavýzkal a čekal, co řekne Sašcar.

Ten se usklbil:

"Stařčku Perunko, tento smrk tě neudrží, tamhle dole je pěkná sosna, se silnými větvemi, když nedosáhneš, podržim tě..."

Překvapivši Perunko byl polo vlečen hajným po stezce dolů směrem k pěkné sosně.

Cesta k ní netrvala ani pňt minut, ale za tu dobu stařček Perunko zatoužil opět po životě, neboť usklbilajícím se Sašcarovi vyznal, že neměl úmyslu se u-

skřtit v těch okách, ta že byla na zájce.

Stařček Perunko odseděl si potom pňt dnů ve vězení.

Konklave.

Jako Urban VIII., tak i Lev XIII. mohl by dáti raziti a kardinálům rozdati památnou minci: "Non me vos, sed ego vos elegi vās." Za života Lva XIII. dvakrát se obnovilo kardinálské kolegium, zařavěla drátěná oka na zájce.

Od volbě papežské plati různé zásady, které sice jako zákon nikde nejsou psány, ale kterých se šetří jako zákona:

1. Kdo jde jako kandidát papěžství do konklave, vychází otdud jako — kardinál.

2. Po papeži mřrném, "moderate", bývá papež přísný, "zealante".

3. Často bývá vrozen papežem, na koho nikdo nepočítal.

4. Od 3½ století bývá papežem Vlach rodem, aby se zabránilo fevdovosti kardinálů mionálských.

5. Nikdy nesmí býti papežem zvolen mladý kardinál a to proto, že mladí papežové dlouho vládlí a dlouhá vláda mladých papěžů bývala vždycky církví škodě.

Od doby Urbana VI. (1378) plati, že papežem smí se státi jenom kardinál, dříve každý kněz měl právo na tento nejvyšší úřad. Papeže volival římský klérus a lid, jmenoval a potvrzoval jen kardinálové směli prováděti.

Jakmile papež zemře, zbudují tesatři ve Vatikánu tolik dřevěných pokojků, kolik jest kardinálů, na volbě podil beroucích a každý kardinál se dvěma konklavisty odebere se do své komnatky.

Kardinálové mají společné pobožnosti a porady; noviny, psaní a telegramy dostávají nesmí; aby dlouho volbou nematili času (volby trvaly někdy až několik měsíců) dostávají kardinálové každý den o jedno jídlo méně.

Volba papežova děje se 12. dne po úmrtí trojm způsobem:

1. Per inspirationem, když všichni kardinálové ihned na jednom kandidatu se dohodnou.

2. Per compromissum, kdy místo všech, volí jen několik, volbu mocí pověřených kardinálů.

3. Per scrutinium, hlasuje se hlasovacími listky, kdo má majoritu tři čtvrtin, jest zvolen.

4. Per accessum, kardinálové mají právo od kardinála, kterého volili, odstoupiti a hlasy svými přistoupiti ke kardinálu, který nejvíce hlasů na sebe sčítědíl.

Každý, kdo v konklave má co dělati (řemeslníci, sluhové, kuchaf, lékař, kněz, stráž) musí před každou kardinálovou celou v konklave pokleknouti protože kardinál v cele zaklausurovaný by mohl býti papežem a papěži se vzdává úcta pokleknutím.

Jakmile zvolený prohlásí, že volbu přijímá, (Lev XIII. zbledl jako smrt a zvolal: "nejsem hoděn nésti tak velké břímě), ihned všichni ostatní kardinálové před ním klekají a líbají mu prsten na znamení poslušnosti a ostatky svatých na střívci. Papež každého políbí.

(Kandidáty papežského trůnu se nyní jmenuji: kardinál Vannutelli, Ferrati, Agliardi, Gotti a Rampolla.)

Potom papeže obléknou do pontifikálních šatů, vstaví mu na hlavu trojnásobnou korunu tiáru, zapálí před ním hromádku koudele a řeknou:

"Sr. Otče, takhle mizí sláva světa" a vyvedou ho na logii chrámu sv. Petra, kde "urbi a orbi" dává požehnáni.

"Habemus papam", máme papeže zní pak římem a všechny zvony vyzvánějí.

Vatikán.

Nastávající konklave kde že se bude konati? Část "nesmířitelných" mezi kardinály byla pro to, aby konklave se nekonalo v Římě. Řím jest prý utlačen a proto lépe bylo by kolegiu se uchýliti pod ochranu ciziny. Není pochyby, že s názorem tímto radikální křido kardinálů neporazí.

Většina kardinálů dojísta nebudě ochotna utvořiti nový "předchozí případ", když dějiny již znají předchozí případ pro konklave "pode jhem savojským." Když zemřel předchůdce Lva XIII., papež Pius IX., chtěl také kardinálové, a sice většina jich, aby konklave bylo vykonáno v cizině. Přícházely v úvahy Španělsko, Bavors, ostrov Malta, rakouský zámek Miramare. Ze 36

kardinálů, kteří v prvním okamžiku po úmrtí Piové v Římě byh shromážděni, pouze 8 hlasovala pro Řím. Zábý však na to kardinál di Pietro, "zabraněni mlti str" kurie, byl s to prohlásiti, že ani jediná mocnost neabdila sv kolegiu skutečné přístřeší, přece nepěje že bude zůstatí v Římě "Opustíme-li věčné město," pravil tehdy kardinál, "jedeme vřříc zcela neznámé budoucnosti." De jistě míry tato budoucnost byl: známa — a to právě odstříštil kardinály od původního usnesení — byla známa z prohlášení, jej Crispi, tehdy ministr vnitra mládeho italského království, učinil k zástupci Vatikánu. Crispi pravil: Kardinálové budou sice mo ci Řím a Vatikán opustiti se všemi počtami, nikoli však se navrátiti, neboť přý italská vláda Vatikán "ohradí." To působilo, kolegiu kardinálů se usneslo setrvati v Římě 32 proti 5 hlasům.

Konklave poslední — r. 1878 — mělo, jak známo, průběh naprosto klidný a nerušený, což jest nejlepší zárukou a nejspojivějším předchodem případem 1 pro konklave nastávající. Proto není pochyby, že konklave bude konáno v Římě.